

FANTÁZIA 2014

ANTOLÓGIA FANTASTICKÝCH POVIEDOK

fantázia.sk

2014

Fantázia 2014

Antológia fantastických poviedok

*Finálové a ďalšie vybrané poviedky z literárnej súťaže
Martinus Cena Fantázie 2014*

*Súťaž organizuje Občianske združenie Fantázia
Generálny partner: Kníhkupectvo Martinus.sk*

*Partneri: Intel, Artis Omnis, Incheba, a. s.
Porota hodnotila na čítačkách: PocketBook Touch od BookHaus.cz
Mediálni partneri:*

*FM_Radio, Kultura.sme.sk, Knižná revue, Kozmos, Quark
Ceny venovali: Fantázia.sk, Martinus.sk, Xbox360, Andrea Shop,
Artis Omnis, iHRYsko.sk, Kozmos.*

Fantázia 2014
Antológia fantastických poviedok

Zostavili: Lucia Lackovičová, Ivan Alakša

Copyright © Fantázia media

Publisher © Fantázia media, s. r. o., 2014

Cover © Jozef Danglár Gertli, 2014

Všetky práva vyhradené

ISBN 978-80-971511-2-6

IVAN ALAKŠA

Too old to fantasy, too young to...

Kolko „fi“ musí obsahovať sci-fi? Kolko fantázie musí obsahovať fantastika? To sú večné otázky fanúšikov fantastiky, ultimatívna téma na debatu s geekom, základná téma na hádku s „intelektuálom“...

V roku 1997 sme začali vydávať prvý slovenský fantastický časopis Fantázia. Tlačení, žiada sa poznamenať v dnešnom elektronickom veku. Boli sme mladí, chceli sme tej „fi“ v slovenskej fantastike čo najviac a ešte viac. Dokázali sme tvrdiť, že netreba si až tak všímať kvalitu textu, ak je tam fantastický nápad, ktorý nás posadí na zadok. Keď už sme mali skúsenosť s mnohými novými autormi, túžiacimi po tom istom, nedokázali sme pochopiť, ako to, že si slovenské vydavateľstvá nevšímajú tú „kvalitu“ fantastiky, ktorú my tak zreteľne vidíme. A postupne sme sa v našom presvedčení utvrdovali stále viac, na redakčných radách časopisu Fantázia pri pive a následne v ranom veku internetu na rôznych fórach sa viedlo nespočetne veľa diskusií a, ako to už býva, aj hádok o zlých intelektuáloch, požadujúcich od literatúry zbytočnosti a nevšímajúcich si krásu nápadu a vzlet fantázie autora. A prišlo aj na vtedajšiu literárnu súťaž, Cenu Gustáva Reussa, ktorá si tiež odniesla svoje.

Je to už pár rokov. Fantázia neexistuje, naša Cena Fantázie si práve dopísala dvanásť ročník a v minulom roku sa jej generálnym partnerom stalo kníhkupectvo Martinus.sk. To síce ponúka veľa fantastiky, ale nie je na ňu špecializované. A ja som si asi pred rokom sám pre seba omieľal slovné spojenie, parafrázujúc notoricky známou pesničku kapely Jethro Tull, že som asi už príliš starý na fantasy, ale príliš mladý na realitu. A pozrime sa, ak-

tuálne zažívame už aj v našej Martinus Cene Fantázie ten pocit, keď mladá generácia hodnotí, koľko „fi“ ešte máme považovať za fantastiku a koľko už nie. Nieкто by asi povedal, že karma...

V každom prípade Martinus Cena Fantázie pritiahla v tomto ročníku zasa veľké množstvo nových autorov, o tom svedčí aj fakt, že máme štyroch nováčikov z piatich finalistov. Prijali sme 157 poviedok okrem Slovenska aj z Česka, Švajčiarska, Francúzska a Írska od 67 autoriek a 90 autorov. Naďalej máme najväčší záujem o písanie fantasy, o toto žánrové ocenenie bojovalo 68 poviedok, o scifistickú cenu Intel 51 textov a o hororovú Cenu Béla sa pokúša 38 autorov.

Porota súťaže sa každý rok mení. V tomto roku poviedky čítala päťica: Adela Banášová, Jana Šlinská, Lucia Lackovičová, Daniel Hevier a Marek Kolcun. Posledný menovaný bol víťazom našej recenzentskej súťaže, ktorá pokračuje aj v ďalšom roku. Ak chcete byť členom poroty v roku 2015, napíšte recenziu na túto knihu, zverejnite ju (kdekoľvek, tlačou, či na internete, prípadne aj na stránke Martinus.sk pod knihou) a pošlite nám o tom informáciu. My si spomedzi recenzentov vyberieme jedného člena poroty. Aj v tomto roku udeľujeme aj Cenu poroty, ktorá vzišla automaticky ako víťaz bodovania porotcov. A opäť to je víťaz iný, ako ste rozhodli vy, čitatelia.

Novinkou v tomto ročníku bola naša súťaž fantastických poviedok v angličtine. Bola to z našej strany skúška, netušili sme, do čoho ideme. Nakoniec nás autori prekvapili a potešili, prijali sme 23 poviedok od 16 autoriek a 7 autorov zo Slovenska, Česka, Švajčiarska a Írska, pričom tu zvíťazila sci-fi počtom 11 textov pred ôsmimi fantasy a štyrmi horormi. V anglickej cene bolo možné poslať už publikovanú poviedku, takých prišlo šesť (publikovaných predtým po slovensky, česky, nemecky, či dokonca poľsky). Aj tu sme však mali „hviezdnu“ porotu – americký spisovateľ Mike Resnick nielenže poviedky prečítal a ohodnotil, ale natočil aj videokomentár a do zborníka, ktorý zo súťaže vziđe, nám dodal jednu svoju poviedku a esej o písaní fantastiky. Spolu

s ním anglické texty hodnotil Christopher George a Michal Jedinák. Výsledky anglickej súťaže nájdete na konci tohto zborníka.

Späť k slovenskej súťaži: hodnotenie je v nej dvojkolové, takže po práci poroty, ktorej kompletne výsledky nájdete v tabuľke na konci tejto knihy, prišlo aj na vás, čitateľov. Finálová päťica poviedok bola zverejnená na portáli Kultura.sme.sk a každý čitateľ mohol zahlasovať za ten text, ktorý sa mu páčil najviac. A urobili ste opäť rekord. Z pôvodných vyše 900 hlasov ostalo po očistení od zdvojených a neplatných hlasov vyše osemsto čitateľov, ktorí sami nakoniec rozhodli, koľko tej „fi“ chcú mať v najlepšej fantastickej poviedke súťažiacej v Martinus Cene Fantázie 2014. Konečné poradie sa nachádza na nasledujúcej strane zborníka a môžem dodať len toľko, že víťazná poviedka prevancovala druhú v poradí dvojnásobným počtom hlasov...

Naš zborník by však bol zbytočný, keby ste v ňom našli iba už známe poviedky. Dvanásť ročník a dvanásť poviedok, povedali sme si, alebo skôr – tak nám to pasovalo rozsahom... Som presvedčený, že v tých dvanástich textoch nájdete správny mix fantastiky, namiešali sme doň päť fantasy, štyri sci-fi a tri hororové texty, vyrovnaný je aj pomer autorov a autoriek a, samozrejme, texty zároveň bodovali aj v našich pridružených oceneniach – Cene Bibliotéky, hororovej Cene Béla, Cene spoločnosti Intel pre najlepšiu sci-fi poviedku a „našej“ cene pre najlepšiu fantasy.

Želám vám príjemné čítanie zborníka Fantázia 2014, dobrý pocit z dostatočného množstva „fi“ v poviedkach a všimnite si aj vyhlásenia súťaži na ďalší rok. Viaceré ročníky našej súťaže už dokázali, že vody slovenskej fantastiky dokáže zamútiť aj nováčik – mimochodom, všimnite si víťaza anglickej ceny a finalistov slovenskej...

A ja si zatiaľ idem pustiť Jethro Tull...

Martinus Cena Fantázie 2014:

1. miesto:

Ján Franko – Deň, keď piatok trinásteho skončil
(Cena Fantázie a 250 €)

2. miesto:

Dominika Polakovičová – Oakville
(150 €)

3. miesto:

Adriana Markovičová – Svedectvo Miliducha Grg-Neduživého
vo veci konca Angálie
(100 €)

4. miesto:

Richard Brenkuš – Kontraktor

5. miesto:

Marek Mittaš – Kamaráti

Cena poroty:

Adriana Markovičová – Svedectvo Miliducha Grg-Neduživého
vo veci konca Angálie

Cena spoločnosti Intel pre najlepšiu sci-fi poviedku 2014:

Barbora Vinczeová – Fialky

Cena Bibliotéky 2014:

Simon Crabak – Starostlivosť o magického živočícha v praxi

Cena Béla 2014:

Dominika Polakovičová – Oakville

Cena OZ Fantázia pre najlepšiu fantasy poviedku 2014:

Lucia Lenická – Temnovlasá Barbora

Výsledky boli vyhlásené na 22. medzinárodnom knižnom veľtrhu
Bibliotéka dňa 8. 11. 2014 v Bratislave.

Zúčastni sa aj ty:
www.cenafantazie.sk

martinus cena fantázie 2014

V súčasnosti najprestížnejšia slovenská
povedková súťaž zameraná na fantastické
žánre – sci-fi, fantasy a horor

Zo súťažiacich poviedok boli doposiaľ vydané:
KNIŽNÉ ANTOLÓGIE SLOVENSKEJ FANTASTIKY

www.cenafantazie.sk/knihy-e-knihy

Sleduj aj Fantáziu: [Facebook.com/CasopisFantazia](https://www.facebook.com/CasopisFantazia)

ANNA OLEJÁROVÁ

Mačka a Motúzik

Autor o sebe:

Keď bola autorka malá, za nič na svete sa nechcela naučiť čítať. Šlabikár na truc dočarbala pastelkami a schovala pod posteľ. Nepomohlo dohováranie ani výprask, tak jej múdra matka pristúpila k radikálnemu riešeniu: Žiadne čítanie rozprávok pred spaním! To jediné prinútilo lenivé dieťa popasovať sa s písmenkami na vlastnú päť.

Prvá kniha, ktorú prečítala celkom sama od prvej stránky po poslednú bola kniha vtipov z vydavateľstva Mladé letá a bola na to hrdá. Nasledovali Športové smiechoty, Anekdoty slávnych, Don Chichot a až potom sa cítila dostatočne podkutá na Velkú literatúru, čiže O psíčkovi a mačičke. Keď mala zmáknuté rozprávky a začala strkať nos do kníh ako Hlava XXII a Dracula, múdra matka ju zaviedla do knižnice, kde jej vystavili preukaz. Zrazu sa pod posteľou namiesto dočarbaného šlabikára začali hromadiť požičané knihy, až sa matka sťažovala, že smrdia a sú v nich roztoče.

Dnes má autorka kníh plné police, miestnosti a sklady a jej matka sa stále sťažuje, že sú v nich roztoče.

Písať poviedky začala pred pár rokmi, keď spadla z koňa a zlomenina sa dlho liečila. Hoci nepadla na hlavu, obáva sa, že tento štart sa na jej literárnych snahách viditeľne podpísal.

Okrem roztočov si chová manžela, syna a päť morčiat.

Anna Olejárová

My o poviedke:

Teší ma, že do našej súťaže nám posielajú poviedky stále nové tváre a že tie poviedky ozaj stoja za to. To je aj prípad Anny Olejárovej a jej príbehu antikvárnika Adama Motúzika a škriatka-anjela Nikolasa. Príbeh s krásnym fantastickým nápadom a veľmi slušným spracovaním (aj keď v pár prípadoch sa mi zdali zbytočné niektoré dovysvetľujúce a dopĺňujúce vety) udržiaval moju pozornosť a zvedavosť až do konca. Táto poviedka je v istom zmysle ako mačka – na pohľad (pri čítaní) milá, lúbivá, magická, zvnútra a vo svojej podstate však desivá, temná a zákerná. Keby mala byť sfilmovaná, urobil by to určite Tim Burton.

Ja osobne mám jednu jedinú výhradu – vedel by som si predstaviť pointu vyšperkovanú viac – viažúcu sa k domčeku s „Desivou Bábou,“ knihami, ktoré si Nikolas požičiaval a čítal a ktoré ho menili. V tom sa však so mnou nezhodli ostatní kolegovia zo súťaže, takže určite aj autorkina pointa je správna. V každom prípade je nemenej temná a Burtonovská.

Ivan Alakša

Do obchodu vojde človečik a Adam od pohľadu vie, že ho bude ľúbiť ako húsenicu na jazyku. Vtrepe sa sem cez úzky vchod aj s retro bicyklom, v košíku nesie kvety, šteňa či priateľku, alebo čosi podobné, všetko veci, ktoré Adam už z princípu nenávidí. Štúply chalanisko s klobúčikom narazeným do čela na pol úst pozdraví a vnorí sa medzi police. Poltopánky klopkajú na dlažbe. Ledabolo sa začne premrvať knihami, občas si popraví na nose nadrozmerné čierne rámy alebo sa potiahne za traky, ktoré mu pridržiaujú úzke džínsy akejkoľvek farby, okrem modrej. Obchytáva, na čo mu padne zrak. Keď ho ponuka nezaujme, knihy lajdácky pohodí na vrch najbližšej kôpky, ani sa neobťažuje zarovnať stĺpček. Adam rozmýšľa, čo v tých paprčiach držal naposledy: či kvety, šteňa alebo priateľku a najradšej by ho poslal na záchod umyť si ruky.

Potom príde otázka: „Máte nejaké dobré knihy, kamoško?“ Nakloní sa cez pult tesne k Adamovi a zatvári sa sprisahanecy, akože on sa vyzná, jemu možno veriť a dobre vie, že pod pultom si Adam schováva tie najlepšie kúsky pre takých, ako je on.

Adam pení, a to nie len pre to, že jeho intímna zóna je desať metrov.

„Bo by som aj kúpil, keby bolo dačo zaujímavé...“

Dobré knihy? Zaujímavé? Tie v policiach sa mu nepáčia? Uráža nás? Adam zatína päste a škrípe zubami, ani sa mu nedá odpovedať. Pod pultom má okrem zlomeného portviša s lopatkou aj pohotovostnú sekerku, jej násadu teraz zvierá v dlani, až mu belejú hánky.

Keď nič, človečik sa vráti medzi police, vezme do rúk knihu, vyťiahne telefón s obrázkom nahryznutého jablka a začne si ju fotiť.

Toto netrvá dlho a Adam vybieha spoza pultu s besom v očiach a sekerkou v ruke... človečik sa rezko práce aj s bicyklom, kvetmi, šteňaťom a priateľkou. Večer nad šálkou

maté a celozrnnými bio-eko-homemade-muffinmi napíše príspevok na svoj blog, postne to na twitter, facebook, google plus a pridá fotky z Instagramu. Tie, ktoré stihol urobiť. Všetko zdieľa so svojimi podobne postihnutými priateľmi. A keďže aj zlá reklama je reklama, skôr či neskôr sa niektorý z nich vyberie na skusy do Adamovho obchodu. Veď čo ak si antikvariátник necháva tie najlepšie kúsky pod pultom presne pre takých, ako sú oni?

•••

Dnes je vonku krásny deň babieho leta. Slnko príjemne hreje, ale nepáli, vzduch vonia spomienkou na leto. Aj Adam má rád pekné počasie. Všetci sa vyhrnú obsmrdieť von, do lesa alebo chytať posledný bronz a on má pokoj. V pivnici prerobenej na antikvariát je babie leto vždy – pod stropom v prievane romanticky povievajú lepkavé vlákna pavučín, v ktorých šantia húfy chlpatých pavúkov a Adam sa miesto opalovania rád nechá obalovať ochranným nánosom prachu.

Zaboril sa do svojho obľúbeného kresla, ktoré bolo kedysi anatomické. Pravda, stále je anatomické, no už iba výsostne špecificky vo vzťahu k Adamovi. Otvoril knihu v mieste záložky a maznavo pohladil stránky. Aj Mačka sa kamsi vyparil, Adam si rád predstavil, že navždy. Kocúr mu bol trňom v oku, odkedy sa jedného dňa objavil v obchode ako zhmotnený kúdol dymu a z nejakého dôvodu odmietal odísť. Keby aspoň myši chytal, ale to mu ani na um neprišlo. Adamovi sa ho nepodarilo odohnať, tak už len zo zvyku naňho občas urobí nejaké to „Kšá!“. Mačkovi tým vždy zdvihne náladu.

Netrvalo dlho a do ticha miestnosti sa jemne votrelo chrapkanie...

...ako na potvoru sa Adamovi muselo snívať práve o kocúrovi. Hnal sa za ním v chabo osvetlenej chodbe pivnice, jeho modrosivá srst' sa každým okamihom zdala iná, podľa toho, z ktorej strany na ňu dopadalo bludné svetlo žiaroviek. Ťažko bolo sledovať ho. Pružné mačacie telo a dlhý chvost sa

mu mihali pred očami, kocúr sa pohyboval dlhými ladnými skokmi. Labkami sa iba letmo dotýkal svojho tieňa, ten hopkal chvíľu pred kocúrom, chvíľu za ním, akoby sa pretekali, kto bude prvý.

Odrazu sa podzemím rozľahol vresk.

Adam sa strhol zadychčaný a zaliaty potom, akoby si naozaj zabehal. Vrešťanie neprestávalo ani po tom, čo otvoril oči a zatvoril ústa. Vedel, čo to znamená: Mačka sa vrátil z pochôdzky a nie sám. Priniesol si hračku. Mačkov hlasový prejav rozochvieval potrubia a tie viedli zvuk lepšie ako káble domového rozhlasu, ktorý dala pani Bôbiková nainštalovať do všetkých bytoviek, aby si všetci naraz mohli vypočuť jej hlásenia a sťažnosti a nemusela ich každému opakovať osobitne ako v pomocnej škole. Adam si musí pohnúť. Po dome už beztak začali kolovať chýry o tom, že v pivniciach straší. Ešte to by chýbalo, aby ho preto začala šikanovať miestna svorka stareniek.

Pri tomto pomyslení mu po spotenom chrbte prešiel mráz.

Vystrojil sa: baterka, portviš, lopatka a, samozrejme, *tajná zbraň*. Bez tej by si s Mačkom ťažko poradil. Adamovi sa zdalo, že sa do obvyklého repertoáru vplietajú vzlyky nápadne podobné volaniu o pomoc. Tieto myšlienky však zaplašil – v priestoroch navzájom poprepájaných pivničných chodieb, tiahnucich sa až ktovie kam, býva akustika veľmi hravá. Aj Adamovi chvíľu trvalo, kým sa v tej spleti ozvien zorientoval. V jednom vlhkom výklenku, prakticky až o ulicu ďalej, konečne naďabil na kocúra. Bola to iba obyčajná mačka, hoci mimoriadne veľká. Ale treba brať do úvahy, že žiadna mačka na svete nie je tak celkom obyčajná ani úplne normálna.

Namieril lúč svetla. Zver naňho fľochol pohľadom, ale kým Adam stihol zareagovať, čosi si spod labiek uchytil do tlamy a rozbehol sa preč. Nasledoval ho presne ako pred chvíľou vo sne, ibaže tentoraz sa nie a nie zobudiť.

Adamovi už dochádzal dych i trpezlivosť, keď kocúr konečne zastal a stuhol v póze s nahrbeným chrbtom. Oči sa mu divoko leskli, v papuli si pohadzoval holuba, aspoň tak sa Adamovi zdalo. Vtáčie telo bezvládne viselo, bolo celé strapaté, doráňané, ani nepíplo.

„Tak čo, ty oplan, ešte sa chceš hrať?“ povedal Adam a pokúsil sa odpútať kocúrovu pozornosť portvišom. Nie vždy mu tento trik vyšiel, ale lepšie prísť o metlu ako o vlastnú ruku. Alebo hlavu. Pre Mačku na svete existovali len dva druhy bytostí: iné mačky a hračky. Aj Adamovo funkčné zaradenie bolo „hračka“ a je len dobre, že o tom nevedel. Pretože hračky, ktoré začnú nudiť, nečaká nič dobré. Mačka nie je iba brutálne hravý, ale i kruto zvedavý a nakoniec sa vždy začne zaujímať o to, ako taká hračka funguje vo vnútri. To by bolo z Adamovho pohľadu v poriadku, veď kocúr doteraz do pivníc nedovliekol nič väčšie ako rotvajlera, len keby pri tom nerobil taký mravk. Nejakú tetku, čo si zide pre fľašu kompótu alebo kyslé uhorky, by z toho mohol aj trafiť šlak. Potom by mal na krku nielen pani Bôbikovú, ale aj políciu, keďže Mačka je považovaný za Adamovo *domáce zviera*.

Vytiahol z vrecka *tajnú zbraň*. Jedinú vec, ktorá na Mačku platila za každých okolností. Vybalil ju z celofánu a položil na zaprášenú podlahu.

„Čo ty na to?“

V ovzduší sa rozvíjala aróma olomouckého syrečka pečne dlho po záruke až Mačkovi zakrútilo fúzikmi a Adamovi žalúdkom. Kocúr pustil nevládnú obeť a v tranze sa nechal pritiahnuť ku kúsku smradľavého syra. Telom mu prebehla triaška ako starému feťákovi. Chvíľu ho, vrtiac končekom chvosta, vzrušene oňuchával, akoby zámerne odďaľoval ten slastný moment, kedy po ňom prejde drsným jazykom. Adam viac nečakal, nabral nešťastné stvorenie na lopatku, kým si to Mačka rozmyslí. Kocúra nechal tak, ukájať sa nad syrečkom a vrátil sa k obchodu.

Chytať mačku na syr, kto by si to bol pomyslel, uškrnul sa antikvariátnik. V prastarej chladničke, ktorú používal len na tento účel, v plechovej nepriedušnej dóze, pod štyrmi vrstvami igelitu si pre podobné prípady schovával vždy jedno balenie tejto pochútky. S čerstvosťou si nemusel robiť starosti, nevadil ani tovar po záruke, ani vrstva plesne, dokonca ani polotekutá konzistencia. Aj keď už Adama pri otváraní chladničky napínalo na zvracanie a pri manipulácii s exponovanou potravinou si radšej nasadil plynovú masku z druhej svetovej, Mačka, ten sa išiel zblázniť od nadšenia.

Vyniesol nešťastného holuba na denné svetlo, že ho šmarí do buriny za smetiakmi, kde sa nachádzal neoznačený masový hrob Mačkových hračiek. Švihol rukou, no pohyb nedokončil. Adam sa prizrel holubovi dôkladnejšie. Ležal dolu bruchom, jedno krídlo stočené šikmo od tela, druhé zložené pozdĺž. Pichol doňho prstom – ešte žil. Bolesťivo vzdychol a pretočil sa naznak.

Aj Adam vzdychol, prekvapene. Stvorenie nemalo okrem krídel spoločné s holubom vôbec nič. Tie vyrastali z trupu, tak isto ako hlava, ruky i nohy, akými sa nemohol pýšiť žiaden vták na svete. Adam zauvažoval, do akých revírov to kocúr chodí loviť.

Trocha neisto zatriasol lopatkou, na čo tvor, ktorý isto nebol holubom, zastenal. Čo teraz... Veterinár? Výskumák? Blázinec? Jedna z tých troch možností bude správna. Ale dnes je nedeľa a všetky menované inštitúcie budú zatvorené. Hádam okrem poslednej, ale tú by si Adam radšej nechal až na samý koniec.

Kým stúpал po schodoch, predstavoval si, že možno objavil nový živočíšny druh alebo rovno celú skupinu. Dávno zabudnutú, prežívajúcu v pivniciach pod mestom ako dinosaury v Stratenom svete. Hneď ráno navštívi Akadémiu vied. Dovtedy bude musieť počkať v jedinej mačkovzdornej skrýši v obchode.

Vypol a prevetral chladničku, z plechovej dózy vyňal zvyšné syrečky a uložil do nej svojho „dinosauru“.

•••

Keď na druhý deň Adam otvoril dvere obchodu, ozval sa zvuk, ako keď povoľuje viečko na plesnivej čalamáde, a vzápätí ho oviala slabá tlaková vlna. Bola vlhká a teplá. Koho zaujíma viac, nech si dá k večeri misu fazuľového prívarku a potom ráno odhrnie perinu – taký ten zaprdený vzdúšik, to je presne ono. Kým sa Adam stihol spamätať, dostavil sa zápach, ktorý sa celú noc poctivo zušľachťoval, až dosiahol takých kvalít, že jeho smradľavá vznešenosť mohla antikvariátnika na mieste pasovať do rytierskeho stavu.

Zopár šokovaných mozgových buniek v Adamovej hlave si spomenulo, že včera večer ľahkomyseľne zabudol na pulte balenie syrečkov. Nos i ústa si prikryl rukávom kabáta a razil si cestu zhustnutým vzduchom rovno k oknu, nech to prievan rozriedi, kým niekomu napadne zavolať políciu, požiarnikov, deratizérov, pohrebnú službu, špeciálnu jednotku na zneškodňovanie chemických zbraní alebo vyháňačov diabla. Po syre ostali len na podlahe porozhadzované igelitové vrecká a celofánové papieriky, ktoré vyzerali, akoby ich niekto dlho a silno žviakal. A ešte puch. Šíril sa najmä z kocúra, ktorý sa omámenne vyvaľoval pod stolom, hlasno odľukujúc s otvorenou papulou a vyplazeným jazykom. Zjavne prekročil povolenú dennú dávku. Nezobudil sa, ani keď Adam predupotal okolo k oknu, ani keď ho cestou späť schmatol za chvost a so štítivým výrazom na tvári vyniesol von zadným vchodom. Keď dopadol do buriny za smetiakmi, iba si smradľavo odgrgol.

Adamovi začal zlyhávať dýchací systém.

Prebral sa zhruba o hodinu, s tvárou zaborenou do trávniku na zadnom dvore. Čosi mu bzučalo okolo uší a drobné nôžky ho štekli po tvári. Keď otvoril oči, zistil, že to muchy obletujú psí výkal len pár centimetrov od jeho nosa. Chvalabohu, dýchal zhlboka a pravidelne, iba ho štípali sliznice.

Ešte sa chvíľu kochal výhľadom a dával pozor, či náhodou nezačuje sirény alebo známky poplachu. Všetko však bolo tiché, až na Mačku chrápajúceho za kontajnermi a bzučanie lakotných mäsiarok. Vstal a oprášil sa. Na jednej strane bol rád, že sa incident zaobišiel bez rozruchu, no zároveň ho mrzelo, že mu v núdzi nik neprišiel na pomoc. Nie je predsa možné, aby si nik nevšimol Adama v bezvedomí pod oknami bytovky, kde sa sledovanie susedov tešilo väčšej popularite ako turecká telenovela.

Do obchodu sa odvážil vkročiť, až keď cez okienko zbadal, ako pavúky opúšťajú svoje kokóny, do ktorých sa zamotali, aby prečkali nepriaznivé obdobie.

Vyňal škatuľu a zvedavo odklopil veko. Bol pripravený vidieť čokoľvek a to, čo uvidel, ho neprekvapilo. Dych mu vyrazilo to, čo počul.

„Dobrý deň. Moje meno je Nikolas. Som vám veľmi vďačný.“ Malý človečik vyzeral síce trochu pokrčene, ale bol schopný vstať a vystrúhať malú poklonu.

Adam bleskovo zaplesol veko, zvnútra sa ozvalo tlmené „Jau!“, a snažil sa vymazať z pamäte posledných pár sekúnd. Takže je to tá *tretia* možnosť. Zbláznil sa. Určite sa zbláznil.

Zvnútra škatule sa ozvalo zdvorilé klopkanie.

„Haló, pane! Haló, pane!“

„Zbláznil som sa,“ povedal Adam nahlas.

„Ale kdeže. Ste úplne v poriadku! Počujete?“

„Nepočujem, nepočujem, nepočujem,“ presviedčal Adam sám seba a ktovie prečo, tuho zavrel oči.

Nato tvor v škatuli začal robiť ešte väčší hluk, až celá poskakovala po doske stola.

Zrazu sa dvere s hrmotom otvorili a rám vyplnila silueta zápasníka sumo v kvetovanej zástere – Agneša Bôbiková, správkyňa domu a prilahlého vesmíru. Adam strípol a stihol ešte zašepkať: „Ticho!“

Škatuľa poslúchla. Pani Bôbiková nasala rozťahnutými nozdrami vzduch, pripomínala pri tom vetriaceho nosorož-

ca. Zúrivého vetriaceho nosorožca, ktorý prišiel zistiť, kto sa mu vymočil do napájadla.

„Máte návštevu, pán Motúzik? Podľa mojich hodínok by ste mali mať ešte päť minút zatvorené,“ povedala pani Bôbiková a výhražne si zaťukala ukazovák po zápästí. Myslela tým: „Ešte sme vám nedovolili otvoriť.“

Pani Bôbiková zo zásady všetkých Adamových zákaznikov považovala za „návštevy“, robila si do červeného zošita čiarky a raz za rok sa ich všetkých pokúsila nahlásiť v správcovskej spoločnosti ako obyvateľov priestoru a následne z toho Adamovi vyrubiť výšku poplatkov za nájom.

„Nie, nie, som tu celkom sám, pani Bôbiková. Asi som zabudol zamknúť dvere, ďakujem za upozornenie.“

„Nech sa to viackrát nestane. Iba náhodou som išla okolo a zdalo sa mi, že rozoznávam dva hlasy. Vlastne, som si celkom istá, že ste sa tu s niekým rozprávali.“

„Je otvorené okno, počuť zvuky z ulice.“

„Tak si ho zavrite láskavo, kúrenie nie je zadarmo. A zdá sa, že *vaša* mačka zase pritiahla do domu mršinu. Postarajte sa o to – okamžite!“

Pani Bôbiková nakrčila dočista vytrhané a nanovo namaľované obočie, skontrolovala celý priestor, ešte raz Adama prešacovala pohľadom a pobrala sa na odchod.

„Samozrejme,“ vydýchol antikvariátnik, keď sa za správkyňou zaplesli dvere až sklenená výplň zacinkala.

Nebolo čudné, že pri dvadsaťpäťstupňovej teplote vzduchu pani Bôbiková trvá na šetrení teplom, to bolo v jej prípade normálne. Ale ak aj ona počula druhý hlas (a Adam sa môže spoľahnúť, že tá bosorka má uši ako rys na postriežke), potom sa *možno* nezbláznil. Otvoril škatuľu.

Človieča sedelo v kúte a ohmatávalo si čerstvý tipel na hlave.

„Všetko v poriadku?“

„Ehm. Áno... asi. Ja som Adam.“

„No konečne! Ja som Nikolas. Teší ma,“ postavil sa a natiahol k Adamovi drobnú rúčku, aby mu potriasol ukazovákom pravej ruky. „Zachránili ste ma, rád sa odvdáčim prácou,“ oznámil Adamovi.

„Prepáčte, nových ľudí neberiem.“

„To nevádi, veď ja nie som človek,“ uškrnula sa malá pekná tvárička, keď sa zvonček na vchodových dverách ozval znovu.

Vošiel muž v ošumelom baloniaku. Cez predlaktie mu ledbolo visel pootvorený veľký čierny dáždňik, hoci na oblohe nebolo ani mráčika. Nikolas sa v okamihu niekam vyparil. Adam nasadil to, čo považoval za profesionálny antikvariátnický výraz, ktorý tvorila zmeska nevšímavosti a pohrdania v pomere dva ku jednej. Prichodzí mu len kývol hlavou a zamieril rovno ku knihám. Jednu z nich si vybral a skusmo v nej zalistoval, po očku pokukujúc po antikvariátnikovi.

Adam sa zase nenápadne obzeral po Nikolasovi. Čo ak ten *škriatok* čosi vyparati? Nazrel pod stoličku, stôl, skontroloval sklad. Dokonca pootváral všetky zásuvky na písacom stole. Zákazník si ďalej prezeral knihy, jednu za druhou ich vyťahoval z police alebo ukladal späť. Keď Adam vyšiel spoza pultu a začal sa obšmietat po obchode, návštevník si konečne vybral a pristúpil k pokladni s brožúrkou v ruke. Adam roztržito nablokoval päťdesiat centov za postarší múzejný katalóg.

Muž schoval peňaženku i knihu do vnútorného vrecka baloniaka a odchádzal. Práve keď otváral dvere, dáždňik mu sám od seba vystrelil. Veľmi sa tomu podivil, pretože tento dáždňik nemal vystreľovací mechanizmus. Bol to starý húževnatý parazól ešte po dedovi, kedy sa veci vyrábali tak, aby sa nemuseli jednoducho kupovať nové. Prestál aj tú najprudšiu hrmavicu, nevyvracal sa, nepolámal sa, látka sa nepotrhalala ani po desaťročiach používania a, okrem iného, mal tú výnimočnú vlastnosť, že vo svojom vnútri uniesol do desať kilogramov záťaže. Napríklad kníh. Tie sa teraz s treskotom rozleteli po zemi a iba Adam videl, ako Nikolas bleskurýchle ubzikol z dohľadu.

Napaprčený antikvariátник vybehol spoza pultu.

„Ty debil! Veď ich načisto zničíš!“ Klakol si a zbieral zo zeme popadané knihy. „Keď ich už musíš kradnúť, tak sa k nim aspoň správaj, ako sa patrí – s úctou. Aha, tuto si ušpinil strany tridsaťšesť a tridsaťsedem, na tejto je odtrhnutá väzba a... och, nie!“ Nariekal ďalej Adam s bolesťou v hlase.

Knihy boli jeho priatelia, jediní, akých kedy mal. Niekomu sa to môže zdať smutné, ale on sa nesťažoval. Prečo by aj? Keď ich potreboval, vždy boli po ruke, vedeli, ako zahnať nudu a osamelosť, ako uchlácholiť jeho rozorvanú dušu. Úprimne, koľko takých priateľov sa pošťastí mať v živote vám? Dvoch? Troch? Iste nie viac ako piatich. Adam ich mal tisíce.

Zlodej sa zatiaľ zmätene obzeral, zaskočený nečakaným vývinom situácie. „Ehm... Pozrite, je mi ľúto. Ja sa liečim. A za všetky knihy zaplatím.“

„Čo chceš zaplatiť? Ako? Škody sú nevyčísliteľné! Ani po oprave to už nebudú originály, dokaličil si ich navždy. Myslíš si, že zamávaš peňaženkou a všetko bude v poriadku?“

„No. Áno. Či... nie?“ Zlodej spätkoval, až sa oprel chrbtom o presklené dvere. „Sú to iba staré knihy,“ dodal na svoju obranu, čím len prilial olej do ohňa.

Adam vyskočil ako maniak a celý bez seba vyplúval slová plné jedu: „Nie! Nedokážeš ich zaplatiť. Len sa pozri, tejto chudinke si prelomil chrbát,“ natrčil poškodenú knihu návštevníkovi pod nos, ako keby ukazoval neposlušnému šteňaťu hovienko na koberci. Zatváril sa krvilačne: „Oko za oko...“

Teraz sa muž naozaj vyľakal a naslepo hmatkal poza chrbát po kľučke. Báł sa o život.

„Prepáčte! Prepáčte! Veľmi ma to mrzí, naozaj!“ Konečne sa mu podarilo otvoriť dvere a v okamihu sa vyrútil von, schody z pivnice bral po dvoch, troch. Aj dáždňik si zabudol.

Adam pozbieral zvyšné knihy a odniesol si ich za pult, že ich neskôr poopravuje.

„Tak, aký som bol?“ Nikolas sedel na operadle kresla a hompálal nôžkami.

„Pche...“ Adam chcel najprv čosi zlostne odseknúť, ale potom sa zarazil.

„Celkom... dobrý.“

Ešte ani nestihol zistiť rozsah škôd, keď zvonček na dverách opäť cengol, ale ani do tretice nič dobrého nepriniesol. Pani Bôbiková znova stála na prahu a jastrila očami po miestnosti.

„Čo je to tu zase za huriavk? Hádam mi nechcete tvrdiť, že sa hádate sám zo sebou?“

„Nie, pani Bôbiková, len podťe, prosím, ďalej...“ pozvanie bola číra formalita, pani Bôbiková už na vlastnú päsť vykonávala inšpekciu Adamových privátnych priestorov, akoby v záchodovej mise ukrýval tucet čiernych nájomníkov.

„Rušíte denný klud.“ Nič také ako „denný klud“ v domovom poriadku nefigurovalo, no pani Bôbiková bola presvedčená, že by malo. Nebolo by však múdre hádať sa s ňou, pretože brať pani Bôbikovej presvedčenia bolo ako holými rukami vyťahovať hladnej pume z tlamy jelenie stehno.

„Prepáčte, len drobná výmena názorov so zákazníkom. Už je preč, zvládli sme to, nerobte si starosti.“

„Sme?“ zbystrila pozornosť pani Bôbiková a Adam si v duchu vynadal do idiotov.

„Veď viete, ja a on... teda my... to sa iba tak hovorí.“

„Hovorí-nehovorí, teraz ma dobre počúvajte,“ pani Bôbiková sa chystala rozpučiť Adama tirádou napomenutí, keď mu Nikolas do ruky schovanej za pultom vtisol nevelkú brožúrku. Bezmyšlienkovite ju položil na pult. Pani Bôbiková zmĺkla, zatvárila sa zmätene, ale potom zhltna návnadu. Príručka jednotiek SPECNAZ – Záškodník, to je pre ňu pravé orechové. Uchvátene behala očami po stránkach a hneď zabudla, že chcela Adamovi zdvihnúť mandle, prečistiť žalúdok a nakopať riť. Namiesto toho uznanlivo pokývala hlavou. Adam si pri pohľade na jej úsmev od hrôzy takmer cvrkol.

„Túto si prosím,“ vytiahla zo zástery pudilár a nechala štedrú províziu.

Keď sa za ňou zatvorili dvere, tenký hlások zašvitoril: „Tak, aký som bol?“

„Výborný,“ tentoraz Adam nezaváhal, hoci si myslel, že predať pani Bôbikovej príručku jednotiek zvláštneho určenia pre záškodníkov bolo ako vypustiť voľný neutrón do neriadeného jadrového reaktora.

•••

Tak Nikolas prešiel prijímacím pohovorom. Adam usúdil, že ak niekto dokáže opiť rožkom pani Bôbikovú, bude lepšie mať ho na svojej strane, hoc by to bol čert aj diabol. Alebo anjel. Aspoň tak o sebe rozprával Nikolas, no Adam si nebol načistom, pretože podľa jeho názoru každý, kto sa dokáže toľko vychvaľovať, že je dobrý, múdry a šikovný, musí byť aspoň trošičku šiši.

Nasťahoval sa do starého hračkárskeho domčeka, ktorý našiel v haraburdí, čo ľudia podonášali do pivníc. Jedna bábika, čo pamätala aj lepšie časy, v dome ostala. Saténovú sukienku mala na franforce, z lesklých kučier ostali už iba krátke obhorené štetiny a na svet smutne pokukávala jediným očkom s bledomodrou dúhovkou. Druhé jej ktosi vybil. Nikolasa spočiatku trocha desila, no nemal to srdce vyhodiť ju na dlažbu.

„Ruky bozkávam. Moje meno je Nikolas. Pracujem tu vedľa, v antikvariáte.“ Nikolas sa ukláňa Desivej Bábe, ktorá sedí za stolom a pozorne počúva, ani nežmurkne. Vyzerá, že hlce každé jeho slovo. „Som tu nový a dúfam, že budeme priatelia.“

Desivá Bába mlčí a kto mlčí, ten svedčí.

„Teší ma,“ keď anjel trasie plastovou ručičkou, zavrzga jej kĺb.

•••

Aj Mačka sa vrátil. Pohyboval sa sťažka, bol malátny a nevšímavý. Vydriapal sa na kôpku detektívok od Lilian Jackson

Braunovej, ktorá sa pri tom povážlivo rozkývala, a usalašil sa v rovnovážnom bode akoby nič. Prekrížil si labky, prižmúril oči a svet mu bol ukradnutý. Trávil syrečky v ospalivom ničnerobení ako pytón, ktorý zožral celé teľa. Trpel na vetry a s ním na ne trpel každý, kto do zamorenej zóny antikvariátu po tieto dni vkročil.

Ako sa ukázalo, Nikolas sa vyznal. Nie v knihách, ale v ľuďoch. Nazeral im do hláv a dobre vedel, kam a ako sa dívať, ľahko odhalil aj to, čo malo ostať skryté. Ich mysle boli ako miestnosti plné harabúrd, zapratané od podlahy až po strop. Keď ste sa v nich hrabali dostatočne dlho, nájsť ste mohli prakticky *čokolívek*, veľmi často aj škaredé *kadečo*, zametené pod koberčekom s nápisom „Vitajte“. Nebol nevďačný a rozhodol sa, že Adamovi pomôže.

Do obchodu vojde človečik a Adam od pohľadu vie, že ho bude lúbiť ako húsenicu na jazyku. Bicykel, klobúčik, traky. Adam zvierá porisko, keď mu zátylok ovejú malé krídelká a do uška mu jemný hlások pošepká tajomstvo. Vyjde spoza pultu a odvedie hosta k detským knihám.

„Ale ja predsa nie som žiadne decko!“ zaprotestuje mladý muž, v tvári červený a celý vystrašený, aby sa o tom niekto nedajbože nedozvedel. On číta len vysokú a ťažkú literatúru, tú najvyššiu a najťažšiu. Zrazu mu zrak padne na útle leporelo v Adamových rukách a pohľad zmäkne. Možno aj slzičku urobí.

Mechúrik-Koščúrik! Tak rád ho znovu vidí a už aj strká knižocku pod pazuchu. Potom ho Adam dostrká pred poličku s fantastikou.

„Tak ale toto je už vrchol...!“ osopí sa na antikvariátnika, ale hlas mu ku koncu vety odumrie. Siahla po zbierke poviedok Edgara Allana Poea, to už hej! A chrochce pri tom blahom.

Adam ide ku kase nablokovať a na sekerku si ani nespomenie.

Naveľa sa aj Adam čo-to priučil. Ako obchodník nestál za veľa, čo je u antikvariátnikov celkom bežný neduh. Celý biznis bol vlastne len zásterkou a živnou pôdou pre jeho neliečenú bibliomániu. Pod Nikolasovým dohľadom si však vyvinul vlastnú techniku predaja, nie takú zázračnú, ale aj tak išlo o úžasný pokrok. V podstate stačilo, keď prestal zákazníkom nadávať, vyhadzovať ich alebo ich storakým spôsobom terorizovať. Úplne najlepšie bolo, keď sa Adam vydržal do ničoho sa nemiešať, iba nehybne stáť za kasou a obhrýzať si nechty.

Všetko išlo ako po masle.

Takmer.

Keď sa už Adam nesmel vyzúriť na zákazníkoch, snažil sa aspoň raz za čas vytočiť anjela. Na vlastnú zlosť, bez úspechu, no o to viac ho to pokúšalo. Bol jednoducho typ človeka, ktorého zasvrbí noha, len čo zbadá z trávy vytrčať kopček mraveniska.

„Čo robíš?“ zabrdol do Nikolasa, ktorý si zvedavo listoval v Troch mušketieroch.

„Čítam, nevidíš?“

„Vidím. Kto ti to dovolil?“

Nikolas si vzdychol a pomrivil krídlami.

„Pýtam sa, kto ti to dovolil? Je tá kniha snád' tvoja?“ osopil sa žiarlivo Adam.

„Nie je moja.“

„Há?“

„Požičal som si ju.“

„Nepožičal.“

„Požičal.“

„Nepožičal!“

Nikolas si vzdychol. „V poriadku, smiem si požičať túto knihu, milý Adam?“

„Nie som knižnica.“

„Adam!“

„Ja knihy zo zásady nepožičiavam. Raz som tak urobil a zle som pochodil.“ Ako si to anjel predstavuje? To predsa nie je len tak, mirnix-dirnix, ako darovať obličku.

To sa naučil už v materskej škôlke, keď ešte ako dôverčivé dieťa podľahol diablovej lsti a požičal Jožkovi od malkáčov leporelo o zvieratkách. Odvtedy ho nikdy viac nevidel. Ani Jožka, ani leporelo. Táto trauma z detstva ovplyvnila celý nasledujúci Adamov život, od základu definovala jeho osobnosť, predovšetkým jej poruchy. Neskôr, keď bol väčší, sa dozvedel, že Jožko hneď na druhý deň vážne ochorel a musel ostať v nemocnici. Leporelo mu prinášalo v ťažkých chvíľach až do smutného konca aspoň trocha rozptýlenia a zábavy. Ale ani to nezmiernilo Adamov pocit straty a za tou knižočkou banuje dodnes. A nebohý Jožko sa v jeho predstavách stotožňuje s prvotným Zlom.

Ale na druhú stranu, Nikolas bol anjel. A tí sú dobrí, však? Nekrčia stránky, nepodčiarkujú si text ani si nerobia po okrajoch poznámky, nevyrábajú krúžky od kávy, neprekkladajú somárske uchá a... požičané knihy vracajú. Adam sa doteraz nemohol na Nikolasa sťažovať. Zákazníci boli spokojní, pretože sa im triafal do vkusu, Adam bol spokojný, pretože ľudia nakúpili a dlho v obchode neobsmrđali. Odrazu bola kasa plná, účty poplatené a antikvariátnikovi zvýšilo i na kúsok salámy k rožkom, čo večne len suché obhrýzal.

„Hm. No. Tak. Teda. Dobre.“ Súhlasil neochotne. „Ale nikdy nie bez dovoľenia!“

„Áno, Adam.“

A hneď mu z linajkového zošita vyrobil čitateľský preukaz. Autor, názov titulu, rok vydania, dátum požičania, dátum vrátenia. Každú knihu požičal Nikolasovi presne na tri dni, ani o minútu viac.

„Adam?“

„Čo je zase? Chceš aj druhú obličku?“

„Nie, iba mi napadlo, že ja si vlastne z takého množstva kníh ani neviem vybrať. Viem vybrať knihy každému človeku na svete, iba sebe nie. Irónia, však? Mohol by si mi, prosím, poradiť? Chcel by som niečo, čo mi povie viac o Zemi a o ľuďoch. Som tu prvýkrát, vieš?“

Adama zasvrbela noha. Nuž, čože by mu neporadil? A s humorom sebe vlastným Nikolasovi podal ilustrovaný výtlačok O pôvode druhov od Charlesa Darwina.

•••

„Milá Bába. Neviem, čo si mám o tých ľuďoch myslieť. Hádam naozaj neveria, že pochádzajú z opice? Absurdné. Nechutné. Taký nezmysel... Ale ty určite vieš, že to nie je pravda, však?“

Desivá Bába mlčí.

„To som rád,“ upokojí sa Nikolas.

•••

„Ďakujem za knihu.“ Nikolas vrátil knihu včas, čo si Adam žiarlivo skontroloval a odfajkol kolónku „vrátené“. Vzápätí s lišiackym úsmevom anjelovi podstrčil titul „Sex – praktický sprievodca“ a sledoval, čo sa bude diať.

Najprv sa nedialo nič. Aspoň navonok a Adam bol trochu sklamaný, hoci ani sám nevedel, čo očakával. Nikolas si ďalšie knihy už radšej vyberal sám, antikvariátnik všetky poctivo zapisoval do preukazu.

V Desivej Bábe našiel Nikolas priateľku a dôverníčku. Rád s ňou viedol dlhé diskusie o všetkom možnom. Vždy súhlasila s Nikolasovým názorom a, na rozdiel od Adama, nehádala sa a nepapulovala. Po večeroch jej recitoval Vergíliove verše, vykladal o Napoleonských vojnách, vesmírnom výskume, najnovšom objave jazykovedcov, o tom, že vydry morské dokážu používať kamene ako nástroje alebo ako sa vyrába cukrová vata. Jednooká Desivá Bába ho počúvala trpezlivo, hoci len tak, na pol očka.

„Milá Bába. Predstav si, ľudia nielen že veria, že pochádzajú z opice, oni, oni sa... toto... oni sa aj množia ako opice! Neslýchané, odmietam tomu uveriť.

Aj tie veci popísané v iných knihách, veľmi... hm... zaujímavé. Nevieť, čo si o tom myslieť. Počula si už o Velkom tresku? Fascinujúce. Ale ako možno uveriť, že z ničoho vznikne niečo? Iba tak?“ Nikolas pre ilustráciu luskne prstami. „A celá tá, ako sa to... evolúcia, mutácie génov, parádny výmysel. A predstav si, všetko do tejto bláznivej teórie zapadá. Kosti otlačené v kameni, telá zaliate v jantári a obrázky kvetov vlisované do uhlia. Je možné, že by to predsa len nebola lož?“

Desivá Bába mlčí a Nikolasovi sa od rozrušenia ježia pierka. Jej tichý súhlas sa ho hlboko dotkne.

„Nuž, musím o tom všetkom zistiť viac,“ prehlásil neurčito, ale semiačko pochybností už bolo zasiate.

Pomaly, ako parazitické imelo na kmeni stromu, v Nikolasovi začala klíčiť kacírka myšlienka. Čo ak?

Jedného dňa sa Mačka zobudil. Zazíval na celú tlamu a odhalil rad drobných zúbkov ostrých ako ihly. Precvičil si mačací chrbát a fúzikmi ohmatal vzduch, aby zistil, čo je nové. Zbadal Nikolasa zahĺbeného do štúdia. Hravo zašvihal chvostom, sklopil uši, prikrčil sa a pazúriky zaryl do linolea. Bol pripravený skočiť, keď naňho Adam zase urobil to smiešne „Kšá!“.

„Počúvaj, ty beštia,“ začal antikvariátnik dohovárať Mačkovi. Nikdy predtým naňho neskúšal ísť podobrotky, ale od anjela kadečo odkukal. Možno to zaberie.

Mačka našpicoval uši.

„Nikolas tu teraz pracuje. Dáš mu pokoj, jasné?“

Mačka sa stočil do kľbka a začal si lízať guľky.

„Myslím to vážne, inak nebudú žiadne syrečky!“ Adam, pravda, mal vlastnú predstavu o tom, čo znamená podobrotky. Mačka sa prestal venovať intímnej hygiene.

„Mňau?“
„Už nikdy.“
„Mňau!!!“

•••

Mačka mal zasa vlastnú predstavu o tom, čo znamená dať pokoj. To, že z anjela neurobí kaliku, ešte neznamenalo, že ho občas nemôže prefackať, popreháňať ako zatúlaného vrabca, alebo sa s ním zahrať na schovávačku, kedykoľvek je Adam z dohľadu. Alebo ho jednoducho zraziť na zem, kde mu pristúpi krídlo a prizerá sa, ako sa malý tvorček bezmocne metá v snahe oslobodiť sa. Ešte má tú drzosť tváriť sa, že naňho stúpil iba omylom a nakoniec zamňaučí, akoby vyhlásil: bo-žíčku, som to ja ale nemehlo, vôbec som si ťa nevšimol!

Anjel si vždy musel dávať dobrý pozor na to, kde Mačka je a čo robí, aby mu nevošiel do cesty. Ale ľahšie by bolo stopovať obláčik dymu. Kocúr sa dokázal potulovať po antikvariáte ako ostrovček temnoty, nehlučne sa presúval z police na policu, po trámoch pod stropom aj ponad hlavy nič netušiacich zákazníkov. Alebo podriemkaval, rovnako nikým a ničím nevidený v tmavom kúte, s hľadaním ktorého si nikdy nemusel robiť ťažkú hlavu, pretože tmavý kút vznikol vždy *sám od seba*, kdekoľvek sa nachádzal.

Anjel ďalej vášnivo čítal, teraz priam hltal knihu za knihou. Z miesta, kde sa anjel s knihami rozložil, Adam často počul rozrušené predýchanie alebo zhrozené „Ach!“. Chudák Nikolas, celý život prežil za múrom celkom iného sveta. Doteraz nemusel pohnúť mozgom, všetky dôležité veci boli dané a basta. Slovo bolo zákonom, myslieť nebolo potrebné a ani žiaduce. Nebol pripravený uvažovať o veciach, ktoré mu odhaľovali stránky kníh.

Možno by aj rád prestal čítať, no nedokázal to. Jeho duša už nemala nájsť pokoj. V hlave mu vírili nebezpečné myšlienky stále rýchlejšie, s každou prečítanou knihou do seba nasával informácie, ktoré iba živili neukojiteľný hlad po ďal-

ších. Kedysi vyrovnaná bytosť sa stala labilnou, často poletoval po antikvariáte ako telo bez duše a mrmlal si popod nos. Niekedy sa dokonca hádal sám so sebou. Pod očami sa mu objavili tmavé kruhy, pôvodne snehovo biele pierka na krídlach postupne naberali jemnú popolavú farbu. Neraz si už našiel čierne pero, ktoré okamžite s hnevom vytrhol a spálil.

•••

„Milá priateľka. Trápim sa. Možno... je všetko naozaj, ako tvrdia. Čo ak si to ľudia nevymysleli? Rozpad rádioaktívnych prvkov, fotosyntéza, dinosaury, čierne uhlie a diamanty, polárna žiara...“

Desivá Bába mlčí. V oku sa jej odráža plameň sviečky, ktorou si svietia, pretože v domčeku nie je zavedená elektrina.

„Hm. Ale ak je to pravda, potom čo ja? Prečo ma celý čas klamali? Mali ma za blázna?“

Desivá Bába mlčí.

„Teda tak. Keby som len tušil,“ Nikolas smutne zvesil plecia, no vzápätí sa mu na tvári usadil hnevливý výraz. „Akým právom nás takto podvádzajú? Také čosi... vôbec nie je pekné! Je to veľmi veľmi škaredé!“ Zúrili. Myšlienky sa mu mleli hlavou v jednom kole.

Hnevливо zamával krídlami a pritom si všimol, že mu opäť pribudlo niekoľko čiernych pierok. Všetky ich vyšklbal a spálil. Pozrel sa Bábke do tváre, ktorej mihotavé svetlo ohňa prepožičalo démonický výraz. Sklené oko z ničoho nič žmurklo.

•••

Aj Adam si všimol, že s Nikolasom nie je čosi v poriadku. Ostarol a ošedivel, do očí sa mu priamo nepozrel, iba tak dajako bokom, úkosom, akoby mal zlé svedomie. Občas ním šili všetci čerti. Ako vtedy, keď Adamovi pre starší manželský pár odporučil knihu Big Penis Book. Alebo pošepkal antikvariátnikovi do ucha, nech len ukáže tomu dievčatku, čo sa na smrť bálo pavúkov, veľkú encyklopédiu osemnožcov plnú

krásnych fotografií v nadrozmernej veľkosti. Vraj, keď v nej zalistuje tej malej pred očami, bude z toho celá preč. Aj bola.

No keď sa pokúsil vnútiť tehotnej žene medicínsku publikáciu o vrodených vadách plodu, prestalo to byť smiešne aj Adamovi.

Iba Nikolas sa rehotal celkom neanjelským smiechom plným zlej roztopaše. Vtedy z neho išiel strach. Viditeľne schudol, bol neučesaný a smrdel. V hlave mu zúrila uragán. Myšlienok bolo veľa a krútili sa dokola šialenou rýchlosťou. Zakaždým, keď nejaká narazila na to, čo kedysi bolo pevnou skalou a stál na nej celý jeho svet, kúštiček, veľký iba ako zrnko prachu z nej vzala preč. Každé zrnko bolo ako spálený most a vír ich už bol plný. Aj ony narážali na kameň a iba urýchlňovali eróziu. Zo skaly ostal už len malý balvan kníšuci sa vo vetre. Vír dosahoval rozmery ničivého tornáda.

Nemohol viac medzi svojich, nepatrilo tam, a medzi tých druhých, temných, patriť nechcel. Ostal trčať tu, na polces-te. Medzi ľuďmi, ktorých začínal nenávidieť, pretože ich vinil z toho, že prišiel o všetko – vieru, pokoj, domov.

Krídla mal ošklbané takmer dohola, no i tak čiernych pierok pribúdalo. Zdalo sa mu, že to, čo bolo pravdou, je lož a naopak. Alebo nie? A vôbec, záleží na tom? Pravda a lož sú iba dve strany tej istej mince, takisto ako dobro a zlo. Nikolas bol ako rozmazané dieťa, ktoré zistilo, že darčeka pod stromček nenosí Ježiško. Pomaly v ňom rástla zlosť a od zlosti nie je ďaleko k túžbe po pomste, hoci ešte nevedel, komu a za čo by sa chcel mstiť. Najradšej by sa pomstil všetkým. Najradšej by ich poslal do horúcich pekiel...

Takto ponorený do úvah, nedával pozor kadiaľ letí. Zamatová labka sa nečakane vynorila z tmavého kúta a posotila ho tak, že nechtiac skončil v pavučine pod trámom u toho najväčšieho a najstrašnejšieho pavúka. Prichytil sa o lepka-vé vlákna a čím viac sa vrtel, tým viac sa do nich zamotával. Keď spoza trámu vybehol pavúk veľký ako tanier, zjačal od hrôzy a v panike sa začal hádzať zo strany na stranu. No

chlpaté nôžky s pazúrikmi na koncoch si ho pevne pridržali a Nikolasovi sa k tvári priblížili silné hryzadlá...

Zachránil ho Adam. Na portviš pohotovo prehodil handru a mával ňou vo vzduchu, akože je motýľ. Pavúk, pokladajúc korisť v sieti za istú, sa inštinktívne vrhol na ďalšie chutné sústo. Lačno chňapol po handre a odvliekol si ju do svojho brloha, kde ju paralyzoval výlučkom jedových žliaz. Adam zatiaľ schmatol na smrť vystrašeného Nikolasa a pratal sa s ním z dosahu obrovského arachnoida.

Nikolas mal už toho plné zuby. Požičal si knihu o mačkách v nádeji, že v nej objaví nejaký figeľ, ako tú bezočivú šelmu naučiť móresom. Ale keď prišiel na svoje miestečko, kde si rád v ústraní čítal, ktosi tam už položil inú knihu. Hútal, kto asi. Podozrievavo zaškúlil na Adama sediaceho za pultom. Nevyzeral na to, že by mal čosi za lubom. Odložil teda príručku pre chov mačiek a otvoril ťažké dosky viazané v čiernej koži. Na obale ani na titulnom liste nebol žiaden názov, iba tri písmená v rohu na predsádke, zapísané ručne tmavočerveným atramentom: Lcf. Možno to bola signatúra predchádzajúceho majiteľa. Stránky veľkého formátu sa mu prevracali ťažko. Písmo bolo vyrazené zvláštnym fontom, Nikolasovi sa zdalo, že sa mu písmená krúčia pred očami ako hady, priťahujú zrak a nútia ho hltáť slovo po slove, vetu po vete...

...čítal, aj keď Adam odchádzal, aj keď ráno prišiel, aj keď opäť odchádzal a potom už prestal vnímať, či je deň alebo noc. V tme z textu vyžaroval slabý zelenkavý prísvit, mámový a lákavý ako to, čo sa hompáľa hlbokomorskej rybe pred rozďavenou papuľou, keď čaká vo večnej tme na nič netušiacu korisť, aby mohla zaklapnúť zubatú pascu, z ktorej niet úniku.

•••

„Drahá Bába. Je mi už všetko jedno. Nech svet vznikol z ničoho, nech kyselina z bunky rozhoduje o živote a smrti, nech si ľudia robia, čo chcú. Nech sa aj množia ako opice, pre mňa za mňa. Ale ty, moja spriaznená duša, ty nie si ako oni, však?“